

Program cjeloživotnog učenja na Univerzitetu u Sarajevu
Od studija ka zaposlenju

PREDSTAVLJANJE KONCEPATA

- Kvalifikacijski okvir -
- Standard kvalifikacija -
- Standard zanimanja -

Doc. dr. Dušanka Bošković
Sarajevo, Rektorat UNSA, 21. 4. 2017.

Communiqué of the Conference of
European Ministers Responsible for Higher Education,
Bergen, 19-20 May 2005

II. Taking stock

In particular, we shall look for progress in:

- implementation of the **standards and guidelines** for quality assurance as proposed in the ENQA report;
 - implementation of the **national frameworks for qualifications**;
-”

KVALIFIKACIJSKI OKVIRI

- OPŠTI
- VEZANI ZA VISOKO OBRAZOVANJE
- EVROPA
- BOSNA I HERCEGOVINA

QF-EHEA 2005

- **Evropski kvalifikacijski okvir za visoko obrazovanje** je dokument koji je usvojila Konferencija evropskih ministara obrazovanja u Bergenu **2005.** godine, koji definira **generičke deskriptore** za svaki od **3** ciklusa visokog obrazovanja, i koji se primjenjuje u svim državama potpisnicama bolonjskog procesa.

Evropski kvalifikacijski okvir - EQF

- **Evropski kvalifikacijski okvir (European Qualifications Framework – EKO ili EQF)** je instrument uspostavljanja nivoa kvalifikacija organiziran tako da djeluje kao sredstvo prepoznavanja i razumijevanja kvalifikacija između nacionalnih kvalifikacijskih okvira.
- EKO je u vidu preporuke formalno na snazi od **2008.**
- Zemlje se obavezale do 2010. – kvalifikacijske okvire povezati sa EKO i do 2012. – svaku kvalifikaciju opisati mjerljivim pokazateljima odgovarajućeg nivoa.

Evropski kvalifikacijski okvir - EQF

- Jezgro Evropskog kvalifikacijskog okvira se sastoji od **8** zajedničkih referentnih nivoa u kojima se klasificiraju **znanja, vještine i kompetencije**, postignuti kao **ishodi učenja**.
- Ovih osam nivoa kvalifikacijskog okvira generički obuhvata sve nivoe i tipove obrazovanja i djeluje kao sredstvo prepoznavanja, razumijevanja i upoređivanja kvalifikacija unutar zemalja Evropske unije.
- Pomjeranje fokusa na izlaze: **ishodi učenja**, umjesto na ulaze: trajanje obrazovanja, i na način sticanja obrazovanja..

Evropski kvalifikacijski okvir - EQF

- Doprinosi:
 - Boljem razumijevanju sistema kvalifikacija u svim evropskim zemljama
 - Jasnom i jednostavnom priznavanju kvalifikacija
 - Upravljanju i osiguranju kvaliteta obrazovanja,
 - Poticanju razvoja državnih kvalifikacijskih okvira.
- Čime se:
 - potiče pokretljivost građana, i
 - olakšava sudjelovanja u različitim oblicima cjeloživotnog učenja

Kvalifikacijski okvir u Bosni i Hercegovini

- **Državni (nacionalni) kvalifikacijski okvir (National Qualifications Framework – NQF)** je instrument uspostave kvalifikacija stečenih u određenoj zemlji, kojim se daju osnove za jasnoću, pristupanje, prohodnost, sticanje i kvalitetu kvalifikacija.
- **Kvalifikacijski okvir u Bosni i Hercegovini** je instrument uspostave kvalifikacija stečenih u Bosni i Hercegovini, kojim se daju osnove za jasnoću, pristupanje, prohodnost, sticanje i kvalitetu kvalifikacija.

Ciljevi kvalifikacijskog okvira u Bosni i Hercegovini su:

- razumijevanje različitih vrsta **kvalifikacija** i njihovih odnosa;
- razumljiv prikaz obrazovnih postignuća za poslodavce, polaznike obrazovanja i roditelje;
- usmjeravanje pojedinca u pogledu izbora obrazovanja i karijere; olakšavanje mobilnosti i transparentnija dostupnost obrazovanju tokom cijelog života;
- olakšavanje prepoznavanja i priznavanja domaćih **kvalifikacija** u inostranstvu i inostranih u našoj zemlji;
- da služi kvalitetnoj zapošljivosti; stvara pretpostavke za izgradnju sistema vrednovanja i priznavanja kompetencija stečenih u **neformalnom** i **informalnom** obrazovanju;
- stvaranje pretpostavki za uvođenje **sistema upravljanja kvalitetom** postojećih i novih **kvalifikacija**;
- unapređenje saradnje obrazovanja sa svim socijalnim partnerima;
- promoviranje obrazovanja.

Načela pri izradi Osnova kvalifikacijskog okvira u Bosni i Hercegovini su:

- Uvažavanje tradicije i sadašnjeg stanja u obrazovanju u Bosni i Hercegovini;
- Uvažavanje smjernica Evropske unije, iskustava drugih država u izgradnji vlastitih kvalifikacijskih nivoa i priprema društva za evropske integracije;
- Transparentnost postojećih i novih **kvalifikacija**;
- Preciziranje nivoa i vrste kvalifikacija;
- Horizontalna mobilnost i vertikalna prohodnost **kompetencija** između različitih podсистема obrazovanja ;
- Izgradnja partnerstva sa svim zainteresiranim stranama: nadležnim obrazovnim vlastima i institucijama, statističkim sistemima, poslodavcima, sindikatima, pružaocima usluga obrazovanja, akademskom zajednicom, civilnim društvom i drugima.

Kvalifikacijski okvir u Bosni i Hercegovini

- **OKVIR ZA VISOKOŠKOLSKE KVALIFIKACIJE U BOSNI I HERCEGOVINI, usvojen 2008.**

Ovaj dokument je izrađen u okviru zajedničkog projekta
Evropske komisije i Vijeća Evrope
«Jačanje visokog obrazovanja u Bosni i Hercegovini»
i odobren od strane upravnog odbora na njegovom sastanku 5. juna 2007. godine.

- **OSNOVE KVALIFIKACIJSKOG OKVIRA U BOSNI I HERCEGOVINI, usvojene 2011.**
- Novi projekat finansiran sredstvima EU „Razvoj kvalifikacijskog okvira za cjeloživotno učenje“ koji je zasnovan na strategiji Evropa 2020

Cjeloživotno učenje

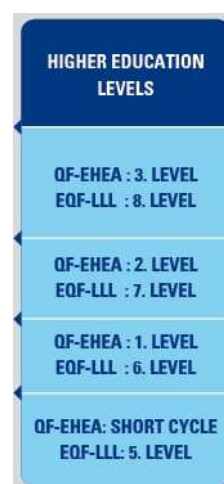
- **Cjeloživotno učenje** podrazumijeva integraciju formalnog, neformalnog i informalnog učenja kako bi se stekle mogućnosti za stalno unaprijeđenje kvaliteta življenja.

Načini obrazovanja

- **Formalno obrazovanje** je učenje usmjereno od strane nastavnika ili instruktora koje se stiče u obrazovnim ustanovama, a prema nastavnim planovima i programima **odobrenim od nadležnih obrazovnih vlasti**.
- **Neformalno obrazovanje** je organizovan proces učenja i obrazovanja usmjeren ka usavršavanju, specijalizaciji i dopunjavanju znanja, vještina i sposobnosti prema posebnim programima koje izvode organizatori obrazovanja (**redovne škole, centri za obuku, kompanije, agencije i slično**).
- **Informalno učenje** je neplanirano učenje i sticanje znanja kroz svakodnevne aktivnosti.

Visoko obrazovanje i EQF

- III ciklus - doktorski studij – nivo 8
- II ciklus - master studij – nivo 7
- I ciklus – bakeleurat – nivo 6
- Skraćeni ciklus – nivo 5

QF –EHEA i EQF

	QF for EHEA	EQF for Lifelong Learning
Geographical scope	45 Bologna countries	25 (EU) countries
Educational scope	Higher education	Lifelong learning
Levels/ Cycles	3 Bologna cycles	Eight levels
Elements	Learning outcomes (Dublin Descriptors), ECTS	Learning outcomes

Kvalifikacija

Kvalifikacija označava formalni naziv za rezultat procesa procjene i validacije koji je dobijen onda kada **kompetentno tijelo** odredi da je pojedinac ostvario ishode učenja prema predviđenim standardima.

Kvalifikacija povlači **priznavanje vrijednosti na tržištu rada i za nastavak obrazovanja**.

Kvalifikacija može biti zakonsko opunomoćenje za obavljanje određene profesije.

Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD)

Ishodi učenja

Ishodi učenja predstavljaju izjavu o tome šta učenik/student/ osoba koja uči zna, razumije i može da obavlja na osnovu završenog procesa učenja, definisanih kroz znanje, vještine i kompetencije.

[Recommendation on EQF]

Deskriptori

- QF –EHEA kontekst
- Tri ciklusa kod visokog obrazovanja
 - Bachelor: (involves) gathering and interpreting relevant data...
 - Master: (demonstrates) the ability to integrate knowledge and handle complexity, and formulate judgements with incomplete data...
 - Doctorate: (requires being) capable of critical analysis, evaluation and synthesis of new and complex ideas...

Deskriptori

EQF kontekst

- **Znanje** označava rezultat usvajanja informacija kroz proces učenja. Znanje je skup činjenica, principa, teorija i praksi koje se odnose na područje rada ili izučavanja. U kontekstu Evropskog kvalifikacijskog okvira za cjeloživotno učenje znanje se opisuje kao teoretsko i/ili činjenično.

Deskriptori

EQF kontekst

- **Vještine** predstavljaju sposobnost primjene znanja i korištenja principa „znati kako“ da se izvrši određeni zadatak i da se riješi problem. U kontekstu Evropskog kvalifikacijskog okvira, vještine se definišu kao kognitivne (uključuju korištenje logičkog, intuitivnog i kreativnog razmišljanja), praktične (uključujući fizičku spretnost i korištenje metoda, materijala, sprava i instrumenata) i socijalne vještine (vještine komuniciranja i saradnje, emocionalna inteligencija i druge).

Deskriptori

EQF kontekst

- **Kompetencije** označavaju sposobnost primjene znanja, vještina i personalnih, socijalnih i metodoloških sposobnosti, na radnom mjestu ili tokom učenja, kao i u privatnom i profesionalnom razvoju. U kontekstu Evropskog kvalifikacijskog okvira kompetencije su opisane kao **odgovornost i samostalnost**.

Standardi kvalifikacija

- Kvalifikacije specifične za određeni sektor (medicina, inženjeri..)
- Elaboracija standarda **kvalifikacija** zajedničkih za čitav sektor, uključenje svih zainteresovanih strana
- Standardi kvalifikacija u vidu deskriptora baziranih na **ishodima učenja**
- Specifičnosti za regulirane i neregulirane profesije

Značaj standarda kvalifikacija

- *“To consolidate the EHEA, meaningful implementation of **learning outcomes** is needed. The development, understanding and practical use of learning outcomes is crucial to the success of ECTS, the Diploma Supplement, recognition, qualifications frameworks and quality assurance – all of which are interdependent.”* Bucharest Communiqué, April 2012

Tuning Proces

- TUNING Educational Structures in Europe (od 2000.)

- Priručnik
- Brošure: Generičke kompetencije, Specifične za oblast (hemija, fizika, medicina, inženjerstvo, ..)
- <http://www.unideusto.org/tuningeu/home.html>

Standard kvalifikacije - inženjer

1. Znanje i razumjevanje teoretske osnove
2. Inženjerska analiza
3. Inženjersko projektovanje
4. Istraživanje
5. Inženjerska praksa
6. Prenosive vještine

Standard zanimanja

- **Primjer:**
- **FRAMEWORK STANDARDS AND ACCREDITATION CRITERIA FOR INFORMATICS PROGRAMMES**
- Usvojen 2007.

Standard zanimanja - primjer

- Underlying Conceptual Basis for Informatics
- Analysis
- Design and Implementation
- Economic, Legal, Social, Ethical and Environmental context
- Informatics Practice
- Other Professional Competences

Standard zanimanja – procesi kvaliteta

- Prvobitna izloženost: Pilot akreditacija studijskog programa Računarstvo i informatika – TEMPUS projekt „IT – KVALIFIKACIJSKI OVIR ZA VISOKO OBRAZOVANJE U BIH“ 2006 – 2007 EUROinf
- Akreditacija četiri studijska programa prvog ciklusa – 2012, započeto 2009.

- Učešće u TEMPUS projektu ESABiH: European Union standards for accreditation of study programs on BH Universities - ESABIH

Hvala na pažnji!

